

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА ПЕХЧЕВО

Бр 01-990/1
29.07. 2022 год
ПЕХЧЕВО

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИ ОД КОРУПЦИЈА ВО ОПШТИНА ПЕХЧЕВО ЗА 2022

ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИТЕ ОД КОРУПЦИЈА

Процесот на проценка на ризиците од корупција е првиот чекор од процесот на спроведување на годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Пехчево. Целта е да се идентифицираат и користат мерило-тежиците, односно мерките и механизмите за факторите на ризикот на системот како целина. Врз основа на извршена анализа во рамките на организационата структура на Општината, проценката на ризиците од корупција се одвива во следна форма: се одредуваат сите области на работењето на Општината, се идентифицираат сите активности и процесите кои се одвиваат во овие области, се одредуваат сите фактори кои можат да доведат до корупција, се одредуваат сите мерки за спречување на корупцијата и се одредуваат сите мерки за контрола на овие активности.

ПЕХЧЕВО, јули 2022

Интегритетот и корупцијата се две спротивставени појави, односно секое коруптивно дејство претставува кршење на интегритетот. Интегритетот пак, од друга страна претставува квалитет на дејствување во согласност со општоприфатените морални вредности и норми во корист на јавниот поредок.

Општина Пехчево, почитувајќи ги начелата на законитост, ефикасност, ефективност, сервисна ориентација, а ставајќи акцент на јакнење на интегритетот на вработените, нивната стручност и компетентност, важи за Општина кај која приоритет е јавниот интерес. Истиот, претставува мотив за создавање на неколку механизми за справување со корупцијата.

Годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Пехчево е дизајниран да се дејствува првенствено превентивно што подразбира намалување на ризиците за корупција преку зајакнување на регулативата, јакнење на функционалноста на институциите на системот и враќање на довербата во него, јакнење на свеста и вклучување на граѓанското општество и јавноста во антикорупциските напори. Годишниот план е заснован на реални процеси и цели кои резултираат со континуирано намалување на корупцијата, а нејзината имплементација ќе испрати силна порака до македонското општество дека борбата против корупцијата конечно се остварува.

Модерното „отворено општество“ бара партиципација на граѓаните во донесувањето на важни одлуки. Општина Пехчево како транспарентна општина има и веб страна на која се презентираат сите тековни активности и постапки, со што секој граѓанин е во можност да биде информиран навремено за остварување на неговите права и обврски, да учествува во јавните повици, притоа почитувајќи ги законските норми, преку постоечки Комисии и законски постапки да биде објективно избран.

Со оглед на ризиците кои се наметнуваат од областа на корупцијата, Општина Пехчево има потреба од дефинирани алатки и механизми со кои ќе ги заштити внатрешните процеси и постапки. Во рамки на надлежноста и делокругот на Работење засега не се идентификувани фактори кои го отежнуваат функционирањето на Општината. Сепак, долгорочно, Општината изготвува антикорупциски план кој го адаптира и наметнува како обврска и за вработените и за граѓаните, како круцијална алка во целиот процес.

ПРОЦЕНКА КОН РИЗИЦИТЕ ОД КОРУПЦИЈА

Проценката кон ризиците од корупција е првиот чекор од процесот на подготовка на Годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Пехчево. При проценката е користено макро гледиште, односно направена е анализа на факторите на ризици на системот како целина. Врз основа на направена анализа во рамки на организациските единици во Општина Пехчево, постојат повеќе области каде што е можна појава на корупција. Главен акцент во антикорупцискиот план е ставен на

вработените и раководството. Преку јакнење на нивниот професионален и личен интегритет од нив се очекува да ги извршуваат професионално задачите, согласно законите, прописите и интерните процеси и со тоа смело да се спротивстават на корупцијата. За континуитет при детектирањето на ризици и нивно справување, управувањето со ризиците е потребно да стане составен дел од деловното планирање на општината и на извршувањето на нејзините надлежности. Истовремено, управувањето со ризиците треба да стане дел од секојдневната култура на однесување на менаџментот и на сите вработени во општината.

ПРИЧИНИ, УСЛОВИ И ФАКТОРИ ЗА ОВОЗМОЖУВАЊЕ КОРУПЦИЈА

Теоретски, доколку некој од вработените или раководството свесно ги злоупотребува својата службена положба и овластувања за директно или индиректно понудена, дадена, ветена, побарана, прифатена или очекувана корист материјална или нематеријална или друга придобивка за себе или некој друг, станува збор за корупција. Практиката досега покажува дека вработените во општината ги почитуваат начелата на законитост, интегритет, јавност, заштита и одговорност, што е индикатор дека службениците може да препознаат и да се справат со можноста за пробивање на корупцијата во делокругот на работењето.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА АЛАТКИ И КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ДЕТЕКТИРАНИТЕ РИЗИЧНИ ОБЛАСТИ

Корупцијата е забрането однесување кое ја загрозува демократијата и владеењето на правото, па затоа е потребно колку е можно повеќе индивидуите и институциите да работат на нејзино спречување. За да се намалат негативните последици кои настануваат од корупцијата, тенденција на општината е да се воспостави цврста политика за борба против корупцијата, заради заштита на граѓаните и државата, а особено заради воспоставување и почитување на владеењето на правото. Како алатки и механизми за надминување на детектираните ризични области, Општина Пехчево ги има:

- Почитување на Уставот и законите ;
- Почитување на антикорупцијата политика и политиката на интегритет ;
- Почитување на Кодексот на административните службеници;
- Почитување на начелата на стручност и компетентност при селекција на кандидатите за вработување;
- Јакнење на свеста и едуцирање на вработените за можностите за корупција;
- Јакнење на довербата на граѓаните и мотивирање да пријават корупција;

- Почитување на кодексот на вработени на Општина Пехчево и редовно вршење контрола на вработените;
- Овозможување слободен пристап на информации од јавен карактер;
- Воспоставување и примена на методологија за идентификување, анализа и оценка за ризиците од корупција;
- Усвоена антикорупциска политика за интегритет со која секој вработен потпишува Изјава за интегритет;
- Донесена стратегија за управување со ризици;

ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ СО ОСОБЕН АКЦЕНТ НА ЈАКНЕЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ВРАБОТЕНИТЕ

Степенот на одговорност за брз одзив и максимизирање на ефикасноста за давање на услугите во голема мера влијае на јакнење на капацитетите на институциите. Акцент во спротивставувањето со корупцијата во голема мера има и интегритетот на вработените. Под интегритет се подразбира подготвеноста на поединецот да препознае и одлучно да се спротивстави во некоја незаконска, неморална или нечесна ситуација. Под поимот „интегритет“ се подразбира и законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата. Со обезбедување на повеќе едукации, обуки и со почитување на законските норми, службениците ќе можат соодветно да одговорат на сите предизвици кои може да произлезат од корупцијата. Справување на институцијата со корупцијата ќе започне со испраќање на јасна порака до сите дека корупцијата нема да остане несанкционирана и ќе се води според следните 5 законски принципи: принцип на законитост, принцип на интегритет, принцип на еднаквост, принцип на јавност и принцип на заштита и одговорност.

ПОЧИТУВАЊЕ НА ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ, КОДЕКСОТ ЗА ЕТИЧКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОДЕКСОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Правната рамка е основа за пренесување на минималните задолжителни стандарди и принципи на однесување на секој јавен службеник. Законите и прописите би можеле да ги утврдат фундаменталните вредности на јавната служба и треба да ја обезбедат рамката за упатување, истражување, дисциплинска постапка и за гонење. Треба да постојат јасни правила со кои ќе се дефинираат етичките стандарди што ќе го раководат однесувањето на јавните службеници во контактите со јавниот сектор, на пример во врска со условите за јавните набавки, обезбедувањето услуги однадвор или за вработувањето во јавниот сектор. Зголемувањето на интеракцијата меѓу јавниот и приватниот сектор налага поголемо внимание да им се посвети на вредностите на

јавната служба, а од надворешните партнери да се бара да ги почитуваат тие вредности. Вработените се раководат според однесувањето на своите претпоставени. Оттука, од суштествено значење е секој обид за намалување на корупцијата да биде предводен од највисоките функционери, кои отворено ќе ја искажат својата поддршка на кампањата.

НАВРЕМЕНО ПОСТАПУВАЊЕ ВО ВРСКА СО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ УСЛУГИ КОН ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА

Согласно начелото на сервисна ориентација, според Законот за општата управна постапка, службеникот е должен и сервисно ориентиран кон остварувањето на правата и интересите на странките. Општина Пехчево веќе подолг временски период важи за општина која навремено одговара на доставените барања, успешно и навремено постапува при спроведувањето на постапките, притоа почитувајќи ги законски утврдените временски рокови. Досега, праксата покажува дека доколку не постои некомплетно доставена документација или суштинска пречка во смисла на постоењето услови за остварување на правата на граѓаните, службениците транспарентно, навремено и одговорно ги изготвуваат и донесуваат актите потребни за остварување на правата и интересите на граѓаните.

ЗАЈАКНАТА КОНТРОЛА И НАДЗОР НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Постапките за јавни набавки во целост се спроведуваат преку електронскиот систем за јавни набавки и истите се транспарентни, како и јавно достапни за јавноста. Договорите се објавуваат на веб страната на Општината. Точно и прецизно да се врши планирање на постапките за јавни набавки и навремено во законскиот утврден рок, до крајот на Јануари во тековната година, да се доставуваат до Секторот за јавни набавки заради подготовка и објава на годишниот план за јавни набавки. Професионална едукација на вработените преку одржување на обуки за надградба на знаењето, обуки за практична примена на законот за јавни набавки и обуки за антикорупција.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ДОВЕРБАТА НА ГРАЃАНИТЕ КОН ИНСТИТУЦИИТЕ И МОТИВИРАЊЕ ДА ПРИЈАВАТ КОРУПЦИЈА

Круцијална алатка во намалувањето на борбата против корупцијата е мотивацијата на граѓаните да пријават корупција. Одлуката на граѓаните да се спротивстават на ситуација во која за да ги остварат нивните права се „принудени“ да ги „наградуваат“ службениците надвор од нивната службена должност е првиот чекор во овој процес. Општина Пехчево има определено лице за пријавување на корупција. Во таа смисла, граѓаните се охрабруваат да ги пријавуваат сите такви незаконски постапувања доколку постојат. Неопходно е да постои доверба во институциите со оглед дека законите ги регулираат сите постапки, активности и дејствија. Секое

прекршување на Законот треба да има соодветна санкција како последица, без разлика дали станува збор за Функционер, Раководител или административен службеник со пониско звање. Општина Пехчево на својата веб страна има банер „Пријави корупција“. Преку оваа можност, граѓаните се обраќаат до тимот во Општината кој ги разгледува барањата и согласно содржината односно елементите за корупција, образецот (барањето) го препраќаат до Државната комисија за спречување на корупцијата, за понатамошно постапување односно утврдување на постоење на корупција.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА МЕЃУИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СОРАБОТКА И СОРАБОТКА ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА ПРЕКУ ПЛАТФОРМАТА ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТ

Платформата за интероперабилност овозможува електронска размена на податоци и документи помеѓу институциите (компаниите) на стандардизиран, безбеден и унифициран начин. Размената на податоци помеѓу две институции се одвива според дефинирани стандарди за безбедност, заштита формат и структура на податоците. Непречениот проток на информации преку платформата за интероперабилност, го намалува времето потребно за пренос на информациите помеѓу институции, со што се олеснува протокот на електронски информации кои се потребни за обезбедување на јавни услуги прилагодени на потребите на граѓаните и бизнисите. Ваквата размена на податоци ја зголемува ефикасноста при работењето и го зголемува задоволството од услугите кои им се нудат. Во наредниот период Општината ќе го зголеми бројот на конекции со институциите со кои ќе разменува податоци. Имплементацијата на овој проект овозможува меѓусебна електронска размена на податоци меѓу државните органи, институциите кои се од значење за извршувањето на нивните функции и може да допринесе за квалитетно работење, економичност и ефикасност.

ЈАКНЕЊЕ НА АЛАТКИТЕ ЗА ОТЧЕТНОСТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА МИНИСТЕРСВТАТА И ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА

Општината согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер во целост ги спроведува и применува сите алатки кои се предвидени со цел отчетност и транспарентност во работењето. Еден од клучните аспекти во превенцијата и борбата против корупција е транспарентното и ефективното работење на институциите, особено од аспект на давањето услуги кон граѓаните, што треба да вклучува систем на општествена отчетност. Овој систем овозможува ефективно ангажирање на граѓанското општество, приватниот сектор и на медиумите во дијалог и вршење надзор на фискалното и административното работење на институциите и испорака на услугите од страна на централните институции и единиците на локална самоуправа. Клучна улога во овој процес има невладиниот сектор кој преку разни алатки на општествена одговорност треба да изгради партнерски однос со јавниот сектор со заедничка цел негово потранспарентно и поефикасно работење, како и

поквалитетно давање на услуги кон граѓаните. Како алатки на општествена отчетност се дефинираат сите оние што овозможуваат двонасочна комуникација помеѓу јавниот сектор и граѓанинот, преку отворање простор за поголема партиципација и заедничко донесување одлуки по прашања кои го засегаат обичниот граѓанин. Со тоа не само што ќе се зголеми отвореноста и отчетноста туку ќе се намалат потенцијалните ризици од корупција. На локално ниво, каде со процесот на децентрализација се префрлени голем број надлежности, од особена важност е да се поттикне развојот на граѓанскиот сектор како посредник помеѓу локалната самоуправа и граѓаните при одлучување во однос на приоритетите на општините, подобрување на процесот на давање услуги кон граѓаните во согласност со надлежностите на општината, комунални и инфраструктурни проблеми кои се во интерес на сите жители на општината. Во таа насока граѓанскиот сектор, восоработка со локалната самоуправа и со учество на граѓаните, веќе работи на развивање на алатки со примена на ИК технологии и социјални медиуми кои на поефективен и поефикасен начин ги адресираат овие проблеми на локално ниво.

Општина Пехчево

Градоначалник

Александар Китански

